

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ QUỐC PHÒNG

HỌC VIỆN QUÂN Y

NGUYỄN ĐỨC HÒA

**XÂY DỰNG VÀ ĐÁNH GIÁ MÔ HÌNH QUẢN LÝ
BẢO HIỂM Y TẾ TRONG KHÁM CHỮA BỆNH TĂNG HUYẾT ÁP
TẠI TUYẾN XÃ HUYỆN SÓC SƠN, HÀ NỘI**

LUẬN ÁN TIẾN SỸ Y HỌC

HÀ NỘI - 2020

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ QUỐC PHÒNG

HỌC VIỆN QUÂN Y

NGUYỄN ĐỨC HÒA

**XÂY DỰNG VÀ ĐÁNH GIÁ MÔ HÌNH QUẢN LÝ
BẢO HIỂM Y TẾ TRONG KHÁM CHỮA BỆNH TĂNG HUYẾT ÁP
TẠI TUYẾN XÃ HUYỆN SÓC SƠN, HÀ NỘI**

Chuyên ngành: Quản lý y tế

Mã số: 972 08 01

LUẬN ÁN TIẾN SỸ Y HỌC

Hướng dẫn khoa học:

1. PGS. TS. Phạm Lê Tuấn
2. PGS. TS. Phạm Văn Thao

HÀ NỘI - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nêu trong luận án là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ một công trình nào khác. Nếu sai tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Tác giả luận án

Nguyễn Đức Hòa

MỤC LỤC

TRANG PHỤ BÌA

LỜI CAM ĐOAN	i
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	viii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	ix
DANH MỤC HÌNH	ix
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN.....	3
1.1. Một số khái niệm và nội dung liên quan.....	3
1.1.1. Bảo hiểm y tế và bảo hiểm y tế toàn dân.....	3
1.1.2. Quản lý và quản lý bảo hiểm y tế	4
1.1.3. Quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tại tuyến xã	5
1.1.4. Chính sách Bảo hiểm y tế Việt Nam	6
1.1.5. Tình hình bao phủ bảo hiểm y tế ở Việt Nam	9
1.2. Thực trạng quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tại tuyến xã	10
1.2.1. Thực trạng cán bộ, viên chức của Bảo hiểm xã hội huyện thực hiện bảo hiểm y tế.....	10
1.2.2. Thực trạng khám chữa bệnh bảo hiểm y tế tại tuyến xã ở Việt Nam.....	10
1.2.3. Chi phí và quản lý chi phí khám chữa bệnh bảo hiểm y tế tại tuyến xã.....	14
1.3. Thực trạng tăng huyết áp và khám chữa bệnh tăng huyết áp.....	17
1.3.1. Tình hình tăng huyết áp trên thế giới và ở Việt Nam.....	17
1.3.2. Thực trạng khám, điều trị tăng huyết áp tại tuyến xã/phường	19
1.4. Mô hình quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại Việt Nam.....	20

1.4.1. Cơ chế, chính sách khám chữa bệnh bảo hiểm y tế bệnh tăng huyết áp tại tuyến xã	20
1.4.2. Quản lý bệnh tăng huyết áp tại trạm y tế xã	21
1.4.3. Một số mô hình quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại Việt Nam	23
1.5. Thông tin về địa bàn nghiên cứu.....	28
1.5.1. Một số đặc điểm về địa lý, dân cư liên quan đến khám chữa bệnh bảo hiểm y tế của huyện Sóc Sơn.....	28
1.5.2. Thực trạng cơ quan thực hiện bảo hiểm y tế huyện Sóc Sơn.....	30
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	32
2.1. Đối tượng, địa điểm và thời gian nghiên cứu	32
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	32
2.1.2. Địa điểm nghiên cứu.....	33
2.1.3. Thời gian nghiên cứu	34
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.2.1. Thiết kế nghiên cứu	34
2.2.2. Khung lý thuyết nghiên cứu và các biến số nghiên cứu.....	35
2.2.3. Cỡ mẫu và kỹ thuật chọn mẫu	36
2.2.4. Các biến số, chỉ số và nội dung của nghiên cứu.....	38
2.2.5. Kỹ thuật thu thập số liệu và công cụ thu thập số liệu.....	43
2.2.6. Khái niệm, định nghĩa dùng trong nghiên cứu	45
2.2.7. Phân tích số liệu.....	47
2.3. Đạo đức trong nghiên cứu.....	48
2.4. Tổ chức và nhân lực tham gia nghiên cứu	48
2.4.1. Tổ chức nghiên cứu	48
2.4.2. Nhân lực tham gia nghiên cứu và vai trò của nghiên cứu sinh	51
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	52

3.1. Thực trạng tăng huyết áp và quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại hai xã huyện Sóc Sơn, Hà Nội	52
3.1.1. Thực trạng tăng huyết áp của người dân ở Mai Đình và Bắc Sơn, huyện Sóc Sơn, Hà Nội	52
3.1.2. Bao phủ bảo hiểm y tế của người dân hai xã, huyện Sóc Sơn	57
3.1.3. Quản lý bảo hiểm trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại hai xã	58
3.2. Xây dựng và đánh giá kết quả mô hình quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại tuyến xã huyện Sóc Sơn, Hà Nội.	65
3.2.1. Mô hình quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại tuyến xã	65
3.2.2. Kết quả thực hiện mô hình.....	67
3.2.3. Đánh giá hiệu quả mô hình can thiệp	69
CHƯƠNG 4: BÀN LUẬN.....	93
4.1. Thực trạng tăng huyết áp và quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại 2 xã huyện Sóc Sơn	93
4.1.1. Thực trạng tăng huyết áp của người dân	93
4.1.2. Thực trạng bao phủ bảo hiểm y tế	95
4.1.3. Quản lý khám chữa bệnh với bảo hiểm y tế tại tuyến xã	98
4.2. Xây dựng và đánh giá kết quả mô hình quản lý bảo hiểm y tế trong khám chữa bệnh tăng huyết áp tại Trạm y tế xã huyện Sóc Sơn, Hà Nội.....	104
4.2.1. Về xây dựng mô hình và vận hành mô hình.....	104
4.2.2. Sự phù hợp của mô hình	107
4.2.3. Hiệu suất của mô hình	110
4.2.4. Kết quả đạt được của mô hình can thiệp	111
4.2.5. Tác động của mô hình can thiệp.....	114
4.2.6. Tính bền vững của can thiệp.....	116

4.2.7. Khó khăn, thuận lợi trong xây dựng và triển khai mô hình.....	117
4.3. Ưu điểm và hạn chế của nghiên cứu	121
4.3.1. Những điểm mới, ưu điểm của nghiên cứu.....	121
4.3.2. Một số hạn chế của nghiên cứu	122
KẾT LUẬN	125
KIẾN NGHỊ	127
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH	
CÔNG BỐ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI LUẬN ÁN.....	128
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Phần viết tắt	Phần viết đầy đủ
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHYT	Bảo hiểm y tế
BSGD	Bác sỹ gia đình
CBYT	Cán bộ y tế
CHD	Coronary Heart Diseases (Các bệnh tim mạch vành)
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
DAILYs	Disability Adjusted Life Years (Số năm sống hiệu chỉnh theo mức độ bệnh tật)
DRG	Dianogsis related group (Nhóm chẩn đoán)
ĐTĐ	Đái tháo đường
DVKT	Dịch vụ kỹ thuật
DVYT	Dịch vụ Y tế
KCB	Khám chữa bệnh
LMIC	Low- and Middle-Income Countries (Nhóm nước thu nhập thấp và trung bình)
NCDs	Non-Communicable Diseases (Các bệnh không lây nhiễm)
NMCT	Nhồi máu cơ tim
NSNN	Ngân sách nhà nước
PTTT	Phương thức thanh toán
QLNN	Quản lý nhà nước
SD	Standard Deviation (Độ lệch chuẩn)

Phân viết tắt	Phân viết đầy đủ
TBMMN	Tai biến mạch máu não
THA	Tăng huyết áp
TW	Trung ương
TYT	Trạm y tế
WHO	World Health Organization (Tổ chức y tế Thế giới)
YTCS	Y tế cơ sở
YTNC	Yếu tố nguy cơ
YTT	Y tế thôn

DANH MỤC BẢNG

Bảng	Tên bảng	Trang
3.1.	Thông tin chung của đối tượng khám sàng lọc tăng huyết áp	52
3.2.	Tiền sử tăng huyết áp của đối tượng khám sàng lọc	53
3.3.	Điều trị tăng huyết áp trong nhóm có tiền sử tăng huyết áp	54
3.4.	Thực trạng tăng huyết áp thời điểm khám sàng lọc.....	55
3.5.	So sánh số người tham gia bảo hiểm y tế tại xã Mai Đình,.....	57
3.6.	Số bệnh nhân khám, điều trị tăng huyết áp theo thẻ bảo hiểm y tế tại Mai Đình và Bắc Sơn.....	59
3.7.	Tổng hợp chi phí cho bệnh nhân điều trị tăng huyết áp	61
3.8.	Tình hình cân đối quỹ bảo hiểm y tế tại trạm y tế xã	62
3.9.	Kết quả thực hiện mô hình theo hoạt động	68
3.10.	Thông tin chung về bệnh nhân tăng huyết áp có bảo hiểm y tế được quản lý điều trị tại Mai Đình và Bắc Sơn	69
3.11.	Tiền sử bệnh, yếu tố nguy cơ của bệnh nhân tăng huyết áp	70
3.12.	Phân bố huyết áp của bệnh nhân thời điểm khám ban đầu.....	71
3.13.	Phân bố các yếu tố nguy cơ ở bệnh nhân tăng huyết áp.....	72
3.14.	Kiến thức về yếu tố nguy cơ tăng huyết áp	74
3.15.	Sự thay đổi kiến thức về yếu tố nguy cơ tăng huyết áp	75
3.16.	Kiến thức về cách phòng tăng huyết áp.....	76
3.17.	Sự thay đổi kiến thức về cách phòng tăng huyết áp	77
3.18.	Sự thay đổi kiến thức về mức độ nguy hiểm, biến chứng	78
3.19.	Sự thay đổi kiến thức điều trị tăng huyết áp	79
3.20.	Sự thay đổi kiến thức chung về phòng chống tăng huyết áp.....	80
3.21.	Thực hành chế độ ăn uống, luyện tập trong điều trị tăng huyết áp.....	81
3.22.	Thực hành điều trị tăng huyết áp	82
3.23.	Sự thay đổi thực hành chung về phòng chống tăng huyết áp	83
3.24.	Mô hình đa biến về mối liên quan giữa thực hành điều trị.....	86